Univerzita Karlova - Pedagogická fakulta, Katedra dějin a didaktiky dějepisu Magdalény Rettigové 4, 116 39 Praha 1

Posudek vedoucího diplomové práce

Autor: Bc. TOMÁŠ POLÁČEK
Název: *Latinové a Byzantinci v první polovině 13. století očima latinských a byzantských pramenů: Épiros, Níkája, Trapezunt a křižácké státy na území Řecka*
Místo, rok, rozsah práce: Praha, odevzdáno na Katedře dějin a didaktiky dějepisu v červenci 2025, 84 stran textu, seznam pramenů a literatury, několik příloh: ilustrativní vyobrazení, mapa, chronologický přehled

Vedoucí práce: PhDr. Jan ZDICHYNEC, Ph.D.

Hodnotící kritéria

	splňuje	**splňuje z větší části**	**splňuje z menší části**	**nesplňuje**
Problematika a cíl práce jsou zformulovány a odpovídají zadání a názvu práce.	**x**			
Metody využité autorem jsou adekvátní vzhledem k cíli práce a tématu.		**x**		
Autor se opírá o **relevantní prameny a literaturu**.		**x**		
Struktura práce je vyvážená a logická.	**x**			
Zpracování vykazuje rysy **originality a vlastního přínosu.**	**x**			
Práce je prosta **gramatických a stylistických chyb.**	**x**			
Práce je psána kultivovaným **odborným jazykem za použití správné terminologie**.		**x**		
Autor **správně cituje**.	**x**			
Autor nic podstatného **neopomenul** (obsah, úvod, závěr, seznam pramenů použité literatury, anotace v češtině a cizím jazyce, rozsah odpovídá zadání).	**x**			
Autor pravidelně **konzultoval** s vedoucím práce	**x**			

Celkové hodnocení (slovně)
Rád jsem přijal spolupráci na diplomové práce Bc. Tomáše Poláčka, který pod mým vedením úspěšně obhájil práci bakalářskou – rovněž na téma z dějin Byzance, respektive byzantsko-latinských vztahů. Tentokrát si vybral rané období latinských států po čtvrté křížové výpravě, fascinující problematiku zaniklé kultury, které mnoho zpracování v českém prostředí nemá. Soudím, že už samotná volba obtížného tématu stojí za pochvalu a že je vhodná i

návaznost na předchozí kvalifikační práci. Autor si téma vystavěl samostatně, spolupráce probíhala řádně, pravidelně jsme konzultovali, byť zpočátku spíše kratší úseky práce – poslední fáze sepisování této studie byla, jak bývá bohužel časté, poznamenána určitou časovou tísní. Přesto se však domnívám, že výsledek je uspokojivý.

Formální a jazyková stránka práce jsou v pořádku, autor se vyjadřuje čtivě a věcně (byť jeho styl je snad místy poněkud žurnalistický). Ovšem i zde najdeme občas drobné překlepy (např. hned v anglickém abstraktu *thhesis*), vyšinutí z větné vazby (*nahlédnout do témat, kterým … nebyl věnován takový prostor, například právě událostem* (český abstrakt) či chyby s. 19 – *jež* místo „jenž"; nedostatky v interpunkci (s. 10, za *tématům* chybí čárka za větou vloženou), mezi letopočty by měly být užívány pomlčky, nikoli spojovníky (s. 10, 3. řádek odspodu) či zvláštní výrazy (s. 17 – *papež se snažil křižácké vůdce dotlačit*, s. 19 – *bláhová* pro finanční částku). Gramaticky pokulhává věta na s. 13 (*považován za svatého za jeho obranu obyvatel a přísným dodržováním křesťanských zásad*). Příliš hovorové je vyjádření *Jména jdou rozdělit* – s. 15 atd. Poznámkový aparát je zpracován pečlivě.

Struktura práce se mi jeví dobře promyšlená a funkční. T. Poláček hodnotí alespoň zběžně dosavadní bádání a poté podává stručný přehled historických událostí, který potom prověřuje optikou zejména narativních pramenů a snaží se vzájemně konfrontovat různé perspektivy.

Historické řemeslo – zdá se mi, že autor podlehl častému nešvaru studentských prací, okouzlen především prameny opomíjel poněkud sekundární literaturu (jež ostatně zaujímá v seznamu zdrojů kratší část než prameny). Domnívám se, že systematičtěji mohly být využity např. studie Věry Hrochové (přinejmenším *Křižáci v Levantě*, respektive ve Svaté zemi, a její výběrová antologie z kronik věnujících se křížovým výpravám) a vůbec stati publikované na stránkách časopisu Byzantinoslavica. Cena práce ale nepochybně spočívá v tom, že některé historiografické texty studoval jako český badatel vůbec poprvé. Samozřejmě je otázka, jak při citacích naložit s anglickými překlady (když s nimi a nikoli s řeckými originály autor přiznaně pracuje) – přiznám se, že sám na ni nemám jednoznačnou odpověď.

Obsahově oceňuji vhled do problematiky středověké historiografie: za nejzdařilejší pokládám právě charakteristiku různých narativních pramenů týkajících se problematiky a úsilí vybrat pohledy různých zúčastněných stran. Více mohl autor kontextualizovat rozdíly mezi západo- a východokřesťanským dějepisectvím, respektive jiný vývoj historické tradice byzantské. Důkladněji se měl dle mého soudu také věnovat specifikům středověkého dějepisectví a aplikovat je právě na sledovanou materii, poučit se také více v obecnějších pracích Marie Bláhové či Jany Nechutové. Zdá se mi, že se dobře autor orientuje i ve složitých politických poměrech, v komplikovaném textovém dochování některých textů (*Morejská kronika*) a dokáže z tématu vytěžit i obecnější rovinu kulturních vztahů a střetů.

Otázky k obhajobě:

Jak by autor shrnul svůj přínos k tématu? Jakou má relevanci téma byzantsko-latinských vztahů v době křížových výprav pro české prostředí, respektive např. i ve školské výuce?

Co jej jako římského katolíka poutá na křížových výpravách?

Co by případně autor s odstupem od odevzdání práce udělal jinak, narazil na nějaké další zdroje, jimiž by mohl svou analýzu doplnit? Jaký segment dochovaných pramenů se mu, podle jeho soudu, podařilo využít? A jaká část pramenů se zhruba mohla dochovat?

Pokoušel se učinit si alespoň rámcovou představu o pramenech hmotných, ikonografických a archeologických? Věnuje se tématu současná řecká archeologie? Setkal se autor s tím, že by v literatuře byly nástupnické státy byzantského charakteru Níkája, Épiros a Trapezunt srovnávány z hlediska ekonomické či vojenské síly?

Podnikl alespoň rámcovou rešerši v časopisu *Byzantinoslavica*. Jakým tématům se nejčastěji česká či československá byzantologie věnuje?

Dokáže si aspoň teoreticky představit, že by se seznámil i s literaturou ruské, řecké a vůbec východoevropské provenience, jež by měla být určitě k tématu také významná?

Práci rád doporučuji k obhajobě jako důležité shrnutí a pokus o analýzu narativních pramenů, které často nebyly v české historiografii zohledněny. Postup T. Poláčka navíc myslím dobře ukazuje, možnosti, ale i meze použití edic a překladů, jež na jednu stranu je možné v době rozvinutých nástrojů umělé inteligence používat v nebývalé šíři, na druhou stranu právě tato šíře by vyžadovala ještě hlubší a soustředěnější analýzu.

Datum: V Praze, 1. září 2025 Podpis vedoucího práce PhDr. Jan Zdichynec, Ph.D.